

Pravidlá prevádzky informačného systému
V1.3

**INFORMAČNÝ SYSTÉM OPERÁTORA MERANÍ
A CENTRÁLNEJ FAKTURÁCIE
XMtrade[®]/ISOM/ISCF**

sféra, a.s. • Továrnská 14 • 811 09 Bratislava
tel.: +421 2 502 13 142 • fax: +421 2 502 13 262

© **sféra**, a.s., 2013

OBSAH

1	ÚVOD	4
1.1	Charakteristika dokumentu	4
1.1.1	Účel dokumentu	4
1.1.2	Určenie dokumentu	4
1.1.3	Charakteristika systému	4
2	PRAVIDLÁ PREVÁDZKY SYSTÉMU	5
2.1	Prístup do systému	5
2.2	Založenie/zmena používateľského účtu	5
2.3	Zadávanie údajov do XMtrade®/ISOM	7
2.4	Oprávnenia používateľov systému	8
2.5	Notifikácie a odpovede	10
2.6	Používateľská príručka	10
2.7	Komunikácia	10
2.8	Bezpečnostné pravidlá	10
2.9	Systémový čas	10
2.10	Formáty odovzdávaných dát	10
2.11	Automatizovaná výmena dát	11
2.12	Dostupnosť systému	11
2.13	Podmienky údržby systému	11
2.14	Podmienky testovania systému	11
2.15	Podmienky prevádzky v krízových situáciách	11
2.16	Náhradné zadávanie dát	12

História zmien

Dátum	Verzia	Opis	Autor
31.05.2013	1.0	Vypracovanie dokumentu	sféra, a.s.
13.11.2013	1.1	Aktualizácia dokumentu - Oprávnenia používateľov systému.	sféra, a.s.
22.11.2013	1.2	Aktualizácia dokumentu – doplnenie dátumu účinnosti zmeny oprávnení, na základe ktorých výrobca a prevádzkovateľ sústavy môže modifikovať kmeňové údaje výrobné, resp. sústavy.	sféra, a.s.
23.12.2013	1.3	Rozšírenie dokumentu o informačný systém centrálnej fakturácie XMtrade®/ISCF.	sféra, a.s.

1 ÚVOD

1.1 Charakteristika dokumentu

1.1.1 Účel dokumentu

Účelom dokumentu je opísať pravidlá prevádzky, ktorými sa riadia všetci používatelia informačného systému operátora meraní a centrálnej fakturácie XMtrade®/ISOM/ISCF.

1.1.2 Určenie dokumentu

Pravidlá prevádzky informačného systému operátora meraní a centrálnej fakturácie XMtrade®/ISOM/ISCF sú záväzné pre všetkých používateľov systému.

1.1.3 Charakteristika systému

Informačný systém operátora meraní a centrálnej fakturácie XMtrade®/ISOM/ISCF poskytuje komplexné riešenie pre zabezpečenie procesov organizátora krátkodobého trhu s elektrinou v oblasti zberu a správy nameraných údajov a centrálnej fakturácie.

Používatelia prístupujú do systému prostredníctvom portálu XMtrade®/ISOM/ISCF, ktorý je dostupný na adrese <http://www.isom.sk>. Pre automatizovanú výmenu dát systém poskytuje dátové rozhrania na báze webových služieb.

2 PRAVIDLÁ PREVÁDZKY SYSTÉMU

2.1 Prístup do systému

Prístup do XMtrade®/ISOM/ISCF a odovzdávanie dát sa realizuje prostredníctvom mena, hesla a certifikátu, vystaveného niektorou z akceptovaných certifikačných autorít. Aktuálny zoznam akceptovaných certifikačných autorít je dostupný na webovom sídle OKTE, a.s. (<http://www.okte.sk/sk/zber-a-sprava-udajov/dokumentacia.aspx>).

Výrobca elektriny, ktorý prevádzkuje malý zdroj na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 10 kW, prístupuje do XMtrade®/ISOM/ISCF a odovzdáva dáta na základe prístupu cez používateľské meno a heslo (bez potreby certifikátu).

Výrobca elektriny s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia na výrobu elektriny najviac 1 MW a výrobca elektriny zo slnečnej energie alebo z veternej energie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia na výrobu elektriny najviac 0,1 MW prístupuje do IS XMtrade®/ISOM/ISCF a odovzdáva dáta na základe prístupu cez používateľské meno, heslo (bez potreby certifikátu) a overovaciu SMS, doručení systémom XMtrade®/ISOM/ISCF na registrovaný mobilný telefón výrobcu.

Výrobca elektriny s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia na výrobu elektriny viac ako 1 MW a výrobca elektriny zo slnečnej energie alebo z veternej energie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia na výrobu elektriny viac ako 0,1 MW prístupuje do XMtrade®/ISOM/ISCF a odovzdáva dáta na základe prístupu cez používateľské meno, heslo a certifikát.

Ak výrobca elektriny prevádzkuje viacero zariadení na výrobu elektriny, pre potreby určenia spôsobu prístupu do systému XMtrade®/ISOM/ISCF sa vyhodnocuje maximálna hodnota celkovým inštalovaných výkonov jednotlivých zariadení na výrobu elektriny, ktoré výrobca elektriny prevádzkuje.

Výrobcovia vlastníaci certifikát, môžu prístupovať do systému XMtrade®/ISOM/ISCF s týmto certifikátom bez ohľadu na to, v ktorej skupine sú zaradení.

Pri automatizovanej výmene dát sa vyžaduje od účastníkov trhu prístup so softvérovým certifikátom. To platí aj pre výrobcov bez ohľadu na to, v ktorej skupine sú zaradení.

2.2 Založenie/zmena používateľského účtu

Prístup účastníka trhu do systému operátora meraní XMtrade®/ISOM je podmienený uzavretím *Zmluvy o poskytovaní dát pre výkon činností správy a zberu údajov organizátorom krátkodobého trhu s elektrinou* so spoločnosťou OKTE, a.s. Zmluva je dostupná na webovom sídle OKTE (<http://www.okte.sk/sk/zber-a-sprava-udajov/zmluvy.aspx>). Účastník trhu prostredníctvom *Žiadosti o založenie/zmenu používateľského účtu do systému XMtrade®/ISOM* (<http://www.okte.sk/sk/zber-a-sprava-udajov/dokumentacia>) požiada OKTE, a.s., o založenie používateľských účtov pre svojich zástupcov, ktorí budú vstupovať do systému operátora meraní XMtrade®/ISOM. Žiadosť je dostupná na webovom sídle OKTE, a.s.

Prístup subjektu zúčtovania do systému centrálnej fakturácie XMtrade®/ISCF je podmienený uzavretím *Zmluvy o zúčtovaní odchýlok* so spoločnosťou OKTE, a.s. Zmluva je dostupná na webovom sídle OKTE (<http://www.okte.sk/sk/zuctovanie-odchylok/zmluvy>).

Prístup dodávateľa s prenesenou zodpovednosťou za odchýlku do systému centrálnej fakturácie XMtrade®/ISCF je podmienený uzavretím Zmluvy o poskytovaní dát pre výkon činností správy a zberu údajov organizátorom krátkodobého trhu s elektrinou so spoločnosťou OKTE, a.s. Zmluva je dostupná na webovom sídle OKTE (<http://www.okte.sk/sk/zber-a-sprava-udajov/zmluvy.aspx>).

Subjekt zúčtovania alebo dodávateľ prostredníctvom *Žiadosti o založenie/zmenu používateľského účtu do systému XMtrade®/ISCF* (<http://www.okte.sk/sk/centralna-fakturacia/dokumentacia>) požiada OKTE, a.s., o založenie používateľských účtov pre svojich zástupcov, ktorí budú vstupovať do systému centrálnej fakturácie XMtrade®/ISCF. Žiadosť je dostupná na webovom sídle OKTE, a.s.

Vyplnená žiadosť o založenie/zmenu používateľského účtu vrátane pečiatky a podpisu kontaktnej osoby podľa Zmluvy sa zasiela poštou alebo faxom na adresu organizátora krátkodobého trhu s elektrinou:

OKTE, a.s.

Mlynské nivy 59/A

821 09 Bratislava

fax: +421 2 5069 2050

Skenová podoba vyplnenej žiadosti o založenie/zmenu používateľského účtu sa zároveň zasiela aj v elektronickej podobe e-mailom na adresu certificate@okte.sk spolu s vyexportovaným dátovým súborom verejného certifikátu (ak sa pre daného účastníka trhu vyžaduje pre prístup do systému) vo formáte DER Encoded Binary X.509 (súbor s príponou .cer). Súbor je potrebné odoslať v skomprimovanej podobe (.zip), pretože e-mailový server môže príponu .cer vyhodnotiť ako nepovolenú.

OKTE, a.s., overí úplnosť a správnosť údajov v žiadosti o založenie/zmenu používateľského účtu a platnosť certifikátu (ak sa pre daného účastníka trhu vyžaduje pre prístup do systému). V prípade zistenia akýchkoľvek nezrovnalostí je OKTE, a.s., oprávnený takýto účet nevytvoriť, resp. zablokovať.

O založení/zmene používateľského účtu je používateľ vyrozumieť elektronickou poštou adresovanou na e-mail uvedený v žiadosti.

Proces založenia/zmeny používateľského účtu je bezplatný a trvá približne 5 pracovných dní od doručenia žiadosti.

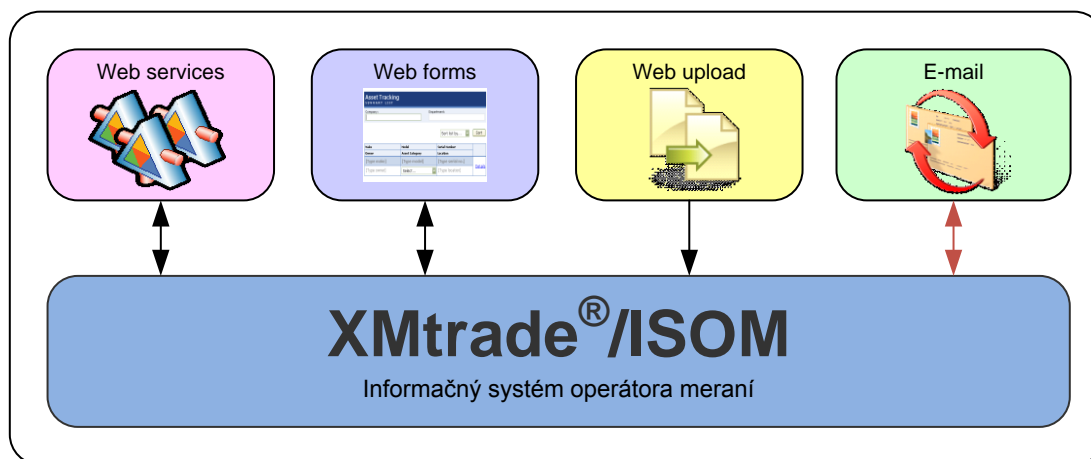
V prípade, že používateľ má záujem využívať certifikát, vydaný certifikačnou autoritou, ktorá sa nenachádza v zozname akceptovaných certifikačných autorít, uvedie tento certifikát v žiadosti a zároveň odošle príslušný dátový súbor verejného certifikátu. Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou následne preskúma možnosť akceptácie tejto certifikačnej autority. V prípade akceptácie, certifikačnú autoritu zaradí do aktuálneho zoznamu akceptovaných certifikačných autorít a žiadosti v tomto bode vyhovie. V opačnom prípade žiadosť zamietne.

Po založení používateľského účtu sa používateľ zaväzuje dodržiavať tieto pravidlá. V prípade ich porušenia si organizátor krátkodobého trhu s elektrinou vyhradzuje právo tento používateľský účet zrušiť alebo zablokovať.

2.3 Zadávanie údajov do XMtrade®/ISOM

Prevádzkovatelia sústav a výrobcovia zadávajú údaje do systému operátora meraní XMtrade®/ISOM prostredníctvom:

- webovej služby,
- webového formuláru,
- webového uploadu,
- e-mailu (náhradné zadávanie dát, len pri nedostupnosti vyššie uvedených možností).

Obrázok 1 Možnosti zadávania údajov do XMtrade®/ISOM

Webová služba

Tento spôsob komunikácie slúži pre automatizovanú výmenu dát medzi systémom účastníka trhu a XMtrade®/ISOM. Presný opis zadávania údajov prostredníctvom webovej služby je opísaný v dokumente *Technická špecifikácia externých rozhraní systému*, ktorý je dostupný na webovom sídle OKTE.

Webový formulár

Používateľ zadáva údaje prostredníctvom webových formulárov portálu XMtrade®/ISOM, ktorý je dostupný na adrese <http://www.isom.sk>. Na strane používateľa sa vyžaduje štandardný internetový prehliadač vo verzii, ktorá je ešte podporovaná jeho výrobcom.

Webový upload

Používateľ vloží údaje v predpísanom formáte XLSX prostredníctvom webového formulára portálu XMtrade®/ISOM, ktorý je dostupný na stránkach <http://www.isom.sk/>. Predpísané šablóny pre príslušné typy údajov sú dostupné priamo na portáli.

E-mail

V prípade nedostupnosti vyššie uvedených spôsobov komunikácie na strane XMtrade®/ISOM (pozri [kapitola 2.15](#)), môže OKTE, a.s., rozhodnúť o náhradnom zadávaní údajov prostredníctvom prílohy e-mailovej správy vo formáte XML (pozri *Technická špecifikácia externých rozhraní systému*), alebo XLSX (pozri šablóny na portáli XMtrade®/ISOM).

2.4 Oprávnenia používateľov systému

Oprávnenia účastníka trhu pre zadávanie, resp. prezeranie údajov sú členené v závislosti od roly, ktorá je mu priradená. Účastník trhu môže mať priradených viac rolí. V tom prípade sa súbor oprávnení stanoví ako zjednotenie oprávnení rolí jemu priradených. Oprávnenia pre jednotlivé roly účastníka trhu opisuje nižšie uvedená tabuľka.

Rola	Skupina údajov	Oprávnenia
Prevádzkovateľ sústavy	Bilančné skupiny	Prezerať všetky.
	Odberné a odovzdávacie miesta	Prezerať, vytvárať a modifikovať odberné a odovzdávacie miesta vo svojej sústave.
	Sústavy	Prezerať a modifikovať kmeňové údaje svojej sústavy okrem EIC sústavy a prefixov pre EIC odberných a odovzdávacích miest. Oprávnenie modifikovať kmeňové údaje sústavy nadobúda platnosť od 15.11.2013.
	Účastníci trhu	Prezerať svoje kmeňové údaje.
	Typové diagramy	Prezerať všetky typové diagramy. Vytvárať a modifikovať typové diagramy pre svoju sústavu.
	Reklamácie	Prezerať verejné a svoje reklamácie. Vytvárať a modifikovať svoje reklamácie.
	Merania odberných a odovzdávacích miest	Prezerať a vytvárať merania na svojich odberných a odovzdávacích miestach.
	Zoznam EIC	Prezerať záznamy EIC.
	Preddavkové zostavy	Prezerať svoje preddavkové zostavy (týka sa len prevádzkovateľa prenosovej sústavy).
	Sumárne zostavy	Prezerať svoje sumárne fakturačné zostavy (týka sa len prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav).
Výrobca	Tarifý	Prezerať tarify.
	Zoznam faktúr	Prezerať svoje faktúry (týka sa len prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav).
	Účastníci trhu	Prezerať svoje kmeňové údaje.
	Výrobne	Prezerať a modifikovať kmeňové údaje svojej výroby okrem EIC výroby. Oprávnenie modifikovať kmeňové údaje výroby nadobúda platnosť od 15.11.2013.
	Merania výrobní	Prezerať a vytvárať merania svojej výroby.
Dodávateľ/Výkupca	Zoznam EIC	Prezerať záznamy EIC.
	Odberné a odovzdávacie miesta	Prezerať odberné a odovzdávacie miesta, kde je účastník trhu

Rola	Skupina údajov	Oprávnenia
		dodávateľom/výkupcom.
	Účastníci trhu	Prezerať svoje kmeňové údaje.
	Typové diagramy	Prezerať všetky typové diagramy.
	Reklamácie	Prezerať verejné a svoje reklamácie. Vytvárať a modifikovať svoje reklamácie.
	Merania odberných a odovzdávacích miest	Prezerať merania odberných a odovzdávacích miest, kde je účastník trhu dodávateľom/výkupcom.
	Zoznam EIC	Prezerať záznamy EIC.
	Zmena dodávateľa/BS	Prezerať svoje záznamy o zmene dodávateľa.
	Priebežné fakturačné zostavy	Prezerať svoje priebežné fakturačné zostavy.
	Sumárne fakturačné zostavy	Prezerať svoje sumárne fakturačné zostavy.
	Tarifý	Prezerať tarify.
Subjekt zúčtovania	Bilančné skupiny	Prezerať všetky bilančné skupiny.
	Odberné a odovzdávacie miesta	Prezerať odberné a odovzdávacie miesta, ktoré patria do bilančnej skupiny subjektu zúčtovania.
	Účastníci trhu	Prezerať svoje kmeňové údaje.
	Typové diagramy	Prezerať všetky typové diagramy.
	Reklamácie	Prezerať verejné a svoje reklamácie. Vytvárať a modifikovať svoje reklamácie.
	Merania odberných a odovzdávacích miest	Prezerať merania odberných a odovzdávacích miest, ktoré patria do bilančnej skupiny subjektu zúčtovania.
	Agregované údaje	Prezerať agregáty za svoju bilančnú skupinu.
	Zoznam EIC	Prezerať záznamy EIC.
	Zmena dodávateľa/BS	Prezerať svoje záznamy o zmene bilančnej skupiny.
	Preddavkové zostavy	Prezerať svoje preddavkové zostavy.
	Priebežné fakturačné zostavy	Prezerať svoje priebežné fakturačné zostavy.
	Sumárne fakturačné zostavy	Prezerať svoje sumárne fakturačné zostavy.
	Tarifý	Prezerať tarify.
	Zoznam faktúr	Prezerať svoje faktúry.

2.5 Notifikácie a odpovede

Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou notifikuje používateľov o výsledkoch spracovania dát a procesov prostredníctvom portálového oznamu, e-mailom, alebo pri automatizovaných výmenách prostredníctvom správy APERAK alebo UTILMD. Presný opis formátu správy APERAK sa nachádza v dokumente *Technická špecifikácia externých rozhraní systému*, ktorý je dostupný na webovom sídle OKTE.

2.6 Používateľská príručka

Opis ovládania informačného systému operátora meraní a centrálnej fakturácie XMtrade®/ISOM/ISCF je dostupný formou kontextovej nápovedi priamo na stránkach portálu <https://www.isom.sk>, kde je navyše dostupná aj používateľská príručka XMtrade®/ISOM/ISCF.

2.7 Komunikácia

Bežnú komunikáciu s externými používateľmi systému XMtrade®/ISOM/ISCF zabezpečujú zástupcovia OKTE, a.s. Kontaktné informácie sú dostupné na webovom sídle OKTE, a.s.

V rámci testovania systému alebo v krízových situáciách môže OKTE, a.s., komunikáciou s účastníkmi trhu poveriť dodávateľa systému XMtrade®/ISOM/ISCF.

2.8 Bezpečnostné pravidlá

Pre prístup do systému XMtrade®/ISOM/ISCF sa vyžaduje autentifikácia osôb prostredníctvom mena a hesla, overovacej SMS alebo certifikátu vydaného akceptovanou certifikačnou autoritou. Úroveň zabezpečenia prístupu sa uplatňuje v súlade s [kapitolou 2.1](#).

Bezpečnosť prenosu obchodných dát medzi používateľom systému a portálom XMtrade®/ISOM/ISCF je zabezpečená prostredníctvom šifrovania s využitím protokolu SSL (Secure Socket Layer), ktorý zaisťuje ochranu pred čítaním obsahu dát pri prenose tretím osobám.

2.9 Systémový čas

Všetky časové údaje sú uvádzané v platnom stredoeurópskom alebo letnom stredoeurópskom čase. Určujúcim je systémový čas serveru XMtrade®/ISOM/ISCF, ktorý je synchronizovaný s medzinárodným časovým serverom. Systémovým časom sa riadia uzávierky doručenia alebo sprístupnenia dát.

2.10 Formáty odovzdávaných dát

Informačný systém operátora meraní využíva pri výmene dát formáty na báze štandardu UN/EDIFACT a ENTSO-E. Presný opis týchto formátov sa nachádza v dokumente *Technická špecifikácia externých rozhraní*, ktorý je dostupný účastníkom trhu na webovom sídle OKTE, a.s.

2.11 Automatizovaná výmena dát

Pre automatizovanú výmenu dát medzi systémom účastníka trhu a informačným systémom operátora meraní a centrálnej fakturácie XMtrade®/ISOM/ISCF sa využíva technológia webových služieb. Presný opis spôsobu automatizovanej výmeny dát sa nachádza v dokumente *Technická špecifikácia externých rozhraní*, ktorý je dostupný účastníkom trhu na webovom sídle OKTE, a.s.

Účet používateľa, ktorý neprimerane zaťažuje XMtrade®/ISOM/ISCF alebo nedodržuje tieto pravidlá, bude zablokovaný. Vzhľadom k distribuovanému spracovaniu vstupných správ, XMtrade®/ISOM/ISCF negarantuje ich spracovanie v rovnakom poradí, v akom boli odosielané zo systému účastníka trhu. V prípade, keď je potrebné zabezpečiť poradie spracovania správ (napr. z procesných dôvodov), systém účastníka trhu zasiela príslušné správy až po potvrdení spracovania závislých správ. Toto sa týka najmä asynchrónneho spracovania.

2.12 Dostupnosť systému

Systém XMtrade®/ISOM/ISCF je dostupný používateľom v trvalom režime s výnimkou plánovaných odstavok podľa [kapitoly 2.13](#), alebo naliehavých servisných zásahov. V prípade neplánovanej nedostupnosti systému, používateľ postupuje podľa [kapitoly 2.15](#).

Obmedzená dostupnosť systému sa uplatňuje pre operácie zadávania a modifikácie dát v časoch po uzávierkach príjmu dát, kedy systém vykonáva výpočtové procesy. Tieto operácie sú krátkodobo nedostupné prostredníctvom portálu, ale aj synchronnej automatizovanej komunikácie. Pri asynchrónnej automatizovanej komunikácii sa údaje príjmu a následne po ukončení výpočtových procesov sa v systéme štandardne spracujú.

2.13 Podmienky údržby systému

Pravidelná odstavka informačného systému operátora meraní a centrálnej fakturácie prebieha každý utorok od 19:00 hod. do 22:00 hod., v prípade nepracovného dňa potom najbližší pracovný deň. Pri plánovanej odstavke systému, ktorá sa bude konať mimo vyššie uvedený termín, oznámi organizátor krátkodobého trhu s elektrinou túto skutočnosť účastníkom trhu s predstihom najmenej troch pracovných dní.

2.14 Podmienky testovania systému

OKTE, a.s., môže vyhlásiť testovaciu prevádzku systému XMtrade®/ISOM/ISCF napríklad pri zavádzaní nových funkčností v systéme. Testovanie prebieha v testovacom prostredí systému XMtrade®/ISOM/ISCF a nemá vplyv na skutočné obchodné procesy. OKTE, a.s., informuje účastníkov trhu o spôsobe testovania.

2.15 Podmienky prevádzky v krízových situáciách

V prípade, že sa v systéme XMtrade®/ISOM/ISCF vyskytne problém, ktorý môže zásadným spôsobom ovplyvniť obchodné procesy, organizátor krátkodobého trhu s elektrinou je oprávnený prerušiť prístup do systému XMtrade®/ISOM/ISCF na dobu nevyhnutnú k odstráneniu problému. V takomto prípade sú účastníci trhu informovaní formou e-mailu alebo telefonicky bezprostredne po zistení problému a následná prevádzka sa až do odvolania riadi podľa pokynov pre náhradné zadávanie dát ([kapitola 2.16](#)). V prípade potreby môžu

operátori informačného systému operátora meraní vydávajú pokyny, ktoré upravujú tieto pravidlá a sú záväzné pre všetkých používateľov systému XMtrade®/ISOM/ISCF.

2.16 Náhradné zadávanie dát

Ak nie je možné zadávať dáta prostredníctvom portálu XMtrade®/ISOM/ISCF (webová služba, webový upload, webový formulár), organizátor krátkodobého trhu s elektrinou rozhodne o posunutí uzávierky pre príjem údajov, alebo o nahlasovaní údajov prostredníctvom e-mailu v predpísaných formátoch XML alebo XLSX. Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou nenesie zodpovednosť za nesprávnosť dát, ktoré používatelia vytvoria a doručia náhradným spôsobom a ani za odmietnutie vloženia dát do systému, ktoré nie sú v súlade s týmito pravidlami. Ak porucha znemožní včasné nahlásenie dát, môže organizátor krátkodobého trhu s elektrinou posunúť čas uzávierky príjmu dát o dobu trvania poruchy. O posune času uzávierky príjmu dát bude organizátor krátkodobého trhu s elektrinou informovať účastníkov trhu. V prípade posunu času uzávierky príjmu dát sa rovnako posúva i čas nadväzných procesov organizátora krátkodobého trhu s elektrinou.